

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **P. V.**, zastoupená Mgr. Milanem Šikolou, advokátem se sídlem Skalky 2918/28, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 12. 2021, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 4. 2023, č. j. 32 Ad 3/2022-66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 9. 2021 žalovaná zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod s tím, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Semily ze dne 9. 8. 2021 její pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla o 20 %, a nedosáhla tedy nejméně 35 % nutných pro uznání invalidity. Námitky, které žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala, žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví (dále „napadené rozhodnutí“) zamítla s odkazem na posudek lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení – pracoviště v Ústí nad Labem ze dne 8. 12. 2021, podle něhož pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 30 %.

[2] Žalobkyně proti napadenému rozhodnutí brojila žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, který ji však rozsudkem označeným v záhlaví zamítl (dále „krajský soud“ a „napadený rozsudek“). Krajský soud nejprve požádal posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí – pracoviště v Hradci Králové, aby zdravotní stav žalobkyně (ke dni vydání napadeného rozhodnutí) znovu posoudila. Ta však v posudku ze dne 17. 5. 2022 dospěla ke shodnému závěru, tj. že pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 30 %. Krajský soud na to vyhověl návrhu žalobkyně a vyžádal srovnávací posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí – pracoviště v Praze. Ta sice v posudku ze dne 27. 1. 2023

potvrdila dřívější závěry o míře poklesu pracovní schopnosti žalobkyně v době vydání napadeného rozhodnutí, zároveň nicméně konstatovala zhoršení zdravotního stavu žalobkyně po operaci v červnu 2022. Žalobkyně žádala, aby krajský soud zadal vypracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví posudkového lékařství, ten však jejímu návrhu nevyhověl, neboť by provedení takového důkazu bylo nadbytečné, a to zejména s ohledem na řádné odůvodnění a shodující se závěry obou posudkových komisí. Dodal, že zhoršení zdravotního stavu žalobkyně po vydání napadeného rozhodnutí může být zohledněno teprve v rámci nové žádosti o invalidní důchod.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) podala proti napadenému rozsudku kasační stížnost, v níž namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku a dále, že její zdravotní stav nebyl posudkovými komisemi, o jejichž závěry krajský soud opřel napadený rozsudek, posouzen správně ani objektivně. Vzhledem k tomu, že posudkové komise jsou zřízeny vrcholným orgánem správy sociálního zabezpečení, jemuž je žalovaná podřízena, nemohlo být zhodnocení jejího zdravotního stavu již z podstaty nezávislé, a krajský soud proto pochybil, pokud nevyhověl jejímu návrhu na vyhotovení znaleckého posudku skutečně nezávislou osobou. Stěžovatelka navrhla napadený rozsudek zrušit.

[4] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu, který i s ohledem na zásadu hospodárnosti řízení nevyhověl návrhu na vyhotovení dalšího znaleckého posudku pro nadbytečnost. K posouzení zdravotního stavu ve věcech důchodového pojištění jsou příslušné posudkové komise jakožto orgány Ministerstva práce a sociálních věcí, jejichž posudky musí splňovat zákonem předepsané náležitosti. Žalovaná navrhla kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Při posuzování kasační stížnosti Nejvyšší správní soud hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“) je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, věc *Ostapenko*, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Dovodil, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[6] Stěžovatelka důvod přijatelnosti kasační stížnosti výslovně neuvedla a ani Nejvyšší

pokračování

správní soud žádný takový důvod neshledal. Náležitě odůvodněné závěry napadeného rozsudku se nevymykají ustálené a jednotné rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, od níž se v tomto případě není důvod odklánět.

[7] Námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] stěžovatelka nijak nerozvedla. Nejvyšší správní soud, který by byl povinen k takové vadě přihlédnout i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), pro stručnost odkazuje na judikaturu popisující, jaké vady naplňují kasační důvod nepřezkoumatelnosti rozsudku (např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, či ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS).

[8] Podstatou kasační argumentace stěžovatelky je nesouhlas s výsledkem odborného posouzení jejího zdravotního stavu a na to navazujícím závěrem krajského soudu, který nevyhověl jejímu návrhu na vypracování dalšího znaleckého posudku [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Jak je uvedeno v bodě 37 napadeného rozsudku: *„Krajský soud měl skutkový stav věci za dostatečně prokázaný. Zdravotní stav žalobkyně byl zhodnocen celkem čtyřmi posudkovými orgány se stejným posudkovým závěrem o neprokázání invalidity k datu vydání napadeného rozhodnutí, zdravotní dokumentace pro učinění posudkového závěru o invaliditě žalobkyně byla kompletní. [...] Jak je již uvedeno výše, vyhodnocení relevantnosti odborné lékařské zprávy stran prokázání invalidity, není na žalobkyni, odborném lékaři ani na soudu, ale pouze na lékaři nadaného posudkovou atestací. Soud proto z důvodu zásady ekonomiky řízení a nadbytečnosti nevyhověl návrhu zástupce žalobkyně na doplnění dokazování o znalecký posudek.“*

[9] Podle § 52 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodne, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné. Podle § 77 odst. 2 s. ř. s. v rámci dokazování může soud zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak. Soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného. Pro nadbytečnost lze provedení důkazu odmítnout tehdy, *„byla-li již skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto“* (rozsudek ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS).

[10] Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, Ministerstvo práce a sociálních věcí posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku Institutu posuzování zdravotního stavu; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Náležitosti posudku o invaliditě jsou vymezeny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Podle judikatury Nejvyššího správního soudu má činnost posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v řízení o žádosti o přiznání invalidního důchodu zásadní význam a neexistují-li pochybnosti o správnosti, úplnosti a přesvědčivosti jejího posudku, jedná se zpravidla o důkaz rozhodující (např. rozsudek ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, nebo usnesení ze dne 19. 3. 2024, č. j. 2 Ads 122/2023-35, bod 11);

v případě potřeby nicméně soudu nic nebrání nechat vypracovat posudek znalcem z oboru posudkového lékařství (výslovně např. usnesení ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46, bod 8, či ze dne 22. 12. 2020, č. j. 8 Ads 90/2020-44, bod 18).

[11] Vůči výše nastíněným úvahám krajského soudu, které *prima facie* nevzbuzují důvodné pochybnosti o své správnosti, nemá Nejvyšší správní soud výhrady odůvodňující přijatelnost kasační stížnosti. Krajský soud konfrontoval ve správním řízení učiněné posudkové závěry s hodnoceními dvou různých posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, které za tím účelem postupně vyžádal. Obě tato posouzení učiněná různými posudkovými lékaři se přitom konsistentně shodla v tom, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí nenastal pokles pracovní schopnosti stěžovatelky o alespoň 35 % (jak vyžaduje § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění). Z posudků lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení – pracoviště v Ústí nad Labem ze dne 8. 12. 2021 a posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí – pracoviště v Hradci Králové ze dne 17. 5. 2022 přitom výslovně vyplývá, že přihlédnuto bylo i ke zprávě z neurochirurgického vyšetření MUDr. K. z 12. 10. 2021, který stěžovatelce doporučil podstoupit operační zákrok. Podle odborného názoru posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí – pracoviště v Praze ze dne 27. 1. 2023 došlo (až) po jeho podstoupení v červnu 2022 ke „zhoršení původních obtíží“ stěžovatelky s tím, že tato změna jejího zdravotního stavu bude posouzena v rámci nové žádosti o přiznání invalidního důchodu. Nejvyšší správní soud k tomu na základě předloženého správního spisu dodává, že rozhodnutím žalované ze dne 10. 11. 2023 byl stěžovatelce následně přiznán invalidní důchod pro invaliditu II. stupně.

[12] Podle Nejvyššího správního soudu se krajský soud při přezkumu napadeného rozhodnutí nedopustil zásadního pochybení, které by mohlo založit přijatelnost kasační stížnosti. Lze připomenout, že je to především krajský soud, který je oproti Nejvyššímu správnímu soudu povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Zásah ze strany Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu spíše výjimečný a omezuje se zpravidla na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (rozsudky NSS ze dne 1. 3. 2017, č. j. 6 As 256/2016-79, bod 21, či ze dne 13. 5. 2020, č. j. 6 Afs 7/2020-52, bod 23). Nejvyšší správní soud má tedy v řízení o kasační stížnosti zasahovat do hodnocení skutkových otázek, které provedl krajský soud, pouze tehdy, byl-li závěr ohledně skutkových otázek zatížen hrubou vadou. Muselo by se tedy jednat o skutečně zásadní pochybení krajského soudu. Případná nevýrazná pochybení při výkladu totiž zpravidla nedosahují takové intenzity, aby založila přijatelnost kasační stížnosti (zmíněné usnesení *Ostapenko* nebo usnesení NSS ze dne 31. 1. 2018, č. j. 1 Azs 379/2017-26, bod 10).

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, neboť svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Stěžovatelka ve věci neměla

pokračování

úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaná nemá v řízeních ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení ani tehdy, byla-li procesně úspěšná.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2024

Eva Šonková
předsedkyně senátu